

Att förebygga livslångt utanförskap

Jag har läst en intressant bok om vikten av att förebygga livslångt utanförskap. Med tanke på de barn som vi familjehem tar hand om, känns boken väldigt aktuell och nyttig. Den går dessutom bra att "skumma", eftersom varannan sida är som en kort sammanfattning av den mer ingående texten bredvid. Jag rekommenderar varmt denna bok som Lasse Mattila skrivit och som jag försöker ge rättvisa genom att ge några exempel från det digra innehållet. Boken ges ut av Ungdomar AB, och vill man nå författaren kan man maila lasse.mattila@ungdomar.se.

Annsan Palmborg

Av 100 000 barn hamnar 10 - 15 000 i utanförskap som vuxna. Forskning visar att man redan i förskolan kan se riskutsatta barn, men de får inte alltid den hjälp de skulle behöva.

När man tittar på vilka risksignaler som finns, är skolk en av de största. En enda ungdom på glid kostar samhället i snitt mellan 350 000 och 1,75 miljoner kronor per år. Då tillkommer ännu alla kringkostnader såsom inbrott, missbruk m.m.

Mattila tror inte på diagnoser som t.ex. ADHD, utan han betraktar beteendestörningar som en naturlig följd av vuxnas oförmåga att möta barns grundläggande behov.

Enligt författaren finns det goda möjligheter att påverka i positiv riktning, men då måste den samlade vuxenvärlden ta sitt ansvar och samarbeta.

Mattila har en ingående genomgång av barns behov, och då framförallt om den emotionella (känslomässiga) inlärningen och om hur PTSD (posttraumatiskt stressymtom) påverkar utvecklingen. När det råder balans mellan olika delar av vårt system (psykiskt och fysiskt), upplever vi både hälsa och lycka i våra liv.

Föräldraskapets möjligheter, samt

risk- och skyddsfaktorer ges stort utrymme. Boken ger många exempel på signaler vi som vuxna ger våra barn, samt även vikten av anknytning. Den är inte kopplad till biologiska band enligt författaren, utan till hur vi tillgodoser barnets behov. Grundstenar för en förtroendefull relation är bl.a. tydlighet, tid, uppmuntran och tydliga ramar.

Gränssättning handlar om att lära sig konsekvenser av sitt handlande, men Mattila menar att det är viktigt att också uppmuntra och förstärka önskade beteenden. Vi vuxna måste välja våra strider, och ha bestämt oss för vilka frågor som kan vara förhandlingsbara, samt vilka som inte är det.

Barns utvecklingsmöjligheter påverkas av hur vi vuxna ser på, pratar om, och bemöter de unga. Detta beror bl.a. på vår egen självinsikt och självkänedom.

Vad det gäller skolgången, finns det en noggrann genomgång av framgångsfaktorer i boken. Vikten av tätt samarbete, samt att hitta beröringspunkter för att kunna möta ungdomarna lyfts fram. På så sätt kan man nå ömsesidig respekt

som i sin tur leder till att man lättare kan sätta gränser.

En ordentlig genomgång av BBIC (Barns Behov i Centrum) där författaren betonar vikten av att det krävs helhetssyn, många diskussioner om värdegrundsfrågor, samt gemensamma strategier för att förebygga utanförskap, finns också i boken. Han menar att verktygen redan finns, men att det måste finnas samordnare som kan föra arbetet vidare.

Vi måste inse att alla vuxna inte är lämpade som förebilder, och att ungdomar behöver vuxna som de kan räkna med och lita på.

Foto: Annsan Palmborg